

‘Alles lééft in het groen en op sportvelden. Het is een prachtig vak!’

FOTY-genomineerde Verhagen zet in op de ontwikkeling van zijn vak,
zijn mensen en zichzelf

Jaap Verhagen (57) is fieldmanager, maar tegelijkertijd coach in hart en nieren, iemand die kijken en luisteren naar zijn mensen tot kunst heeft verheven en stuurt op basis van de passie en capaciteit van het personeel. Resultaat: minimaal ziekteverzuim en maximale productiviteit. ‘Je moet oprecht interesse hebben voor je medewerkers en het vak. En interesse is geen kunstje of trucje; dan werkt het niet’, aldus Verhagen.

Auteur: Santi Raats

7 min. leestijd

'Ouderwetse' opzichter met eigen ploeg

Een eigen dienst is goud waard. Je werkt dan niet alleen met aannemers, maar met eigen vakmensen, en ingehuurd medewerkers worden aangestuurd en begeleid om te komen tot een goed product. De samenwerking met de inwoners van de gemeente Zutphen maakt het compleet.

'Ik heb op veel plaatsen in de keuken gekeken. Ik voel op zijn tijd de behoefte om mezelf nuttig te maken op een andere plaats. Ik houd van uitdagingen en de organisatie moet bij mij blijven passen. Ik zet vol in op mijn eigen ontwikkeling en die van mijn mensen en mijn vak', zegt Verhagen.

Al vanaf zijn zestiende werkt hij in het groen. In Renkum, waar hij van 1977 tot 1988 werkte, begon hij met schoffelen. Later was hij leidinggevende, eerst bij boomkwekerijen van de gemeente Renkum, SW Millenerpoort en SW De Marcklanden. Bij sw-bedrijf Wedeo was hij uitvoerder groen en sportveldenbeheer. Daarna was Verhagen opzichter bij de gemeente Westervoort en werkte hij veertieneneenhalf jaar bij de gemeente Ede. Sinds vijf jaar staat hij aan het hoofd van een geheel eigen onderhoudsploeg voor sportvelden en openbaar groen, als een 'ouderwetse' groen- en sportveldopzichter. 'Ik ga 's ochtends eerst naar het plantsoen of het veld voordat ik naar kantoor ga om half acht. En tussen de middag zit ik niet in de kantine, maar op de fiets of in de auto. Dan ga ik sportvelden bekijken, de wijk in of naar een begraafplaats.'

'Medewerkers raad ik aan:

kijk om je heen.

**Niet maaïen en weer door,
maar ruik, proef, voel'**

De gemeente Zutphen heeft een eigen onderhoudsploeg, bestaande uit 43 sw-mensen en 37 vaste medewerkers. Er zijn twee afdelingen: civiel en groen. Verhagen is opzichter bij de afdeling groen. De Fieldmanager of the Year-genomineerde hoeft zich niet bepaald te vervelen. Naast negen-

tien natuurgrasvelden, zes kunstgrasvoetbalvelden, vier hockeyvelden, drie kunstgraskorfbalvelden en een kunststofatletiekbaan onderhoudt Verhagen met zijn ploeg de begraafplaatsen, houden ze de verharding onkruidvrij, legen ze afvalbakken, vegen ze de straten en onderhouden ze het groen, inclusief bomen en bermen.

Negentig procent van het dagelijks onderhoud van de natuurgrassportvelden doet de ploeg van Verhagen zelf: maaien, rollen, beluchten, slepen, weedegeen en bemesten. De lokale aannemer Hofmeijer bezandt en drest, vertidraint en zaait door.

Sturen, begeleiden, coachen, instrueren en motiveren

Verhagen is een ouderwetse, vakgerichte opzichter met een eigen ploeg medewerkers, maar legt ook vernieuwend leiderschap aan de dag. Hij is een doener, maar wel een die zijn pappenheimers kent. Als een soort thermometer peilt hij snel en grondig wat voor vlees hij in de kuip heeft. Hij jaagt niemand op, maar is wel een sterke persoonlijkheid die het krachtenveld van de verschillende personeelsleden de goede kant op stuurt, begeleidt en coacht, zodat het werk optimaal wordt uitgevoerd. Verhagen is een bindende factor.

Tot ontwikkeling laten komen
Bij de afdeling groen van Verhagen werken in totaal 57 medewerkers; 38 daarvan zijn gedetacheerd vanuit de sw-wereld. 'In het beheer en onderhoud van sportvelden heeft een ontwikkeling plaatsgevonden', aldus Verhagen. 'Twee gedetacheerde jongens, afkomstig van een sw-bedrijf, zijn werkzaam op de sportvelden, met daarbij een sportveldbeheerder van de gemeente. De één is kundig op het gebied van kunstgrasvelden en houdt van dat werk; de ander is goed op de trekker en de maaier. Ik probeer erachter te komen wat een persoon kan en hoe hij of zij in elkaar zit. Dit geldt ook voor andere vakgebieden. Een voorbeeld: een medewerker bleek thuis een van de mooiste tuinen van het dorp te hebben, zelf aangelegd. Hij doet nu de inboet, zoekt bloembollen en sortiment uit. Ik kijk elke dag hoe de medewerkers in hun vel zitten. Hoe lopen ze erbij? Hoe lopen ze naar de machines toe? Uit houdingen en gedrag haal ik veel informatie. Soms houd ik iemand wat meer in de gaten. Ik schiet die persoon even aan, ga even met hem apart zitten en zeg dat ik iets aan hem zie. Op die manier bouw ik een vertrouwensband op met de medewerkers. Bij mijn werkzaamheden word ik ondersteund door twee werkleiders. Zij zijn mijn verlengstuk en zorgen voor duidelijke instructies, elke dag. Daarnaast zoeken ze de mensen op en kijken ze of die doen

wat hen is uitgelegd. Het is een functionele en duidelijke manier van werken, die past bij deze doelgroep. Natuurlijk zijn er ook medewerkers die zelfstandig kunnen werken. Zij krijgen daar ruimte voor. Als ik zie dat een medewerker naar de machine sloft na een werkinstructie, zeg ik: Doe je dat zo? Het kan ook anders, zodat je het makkelijker hebt. Zijn de instructie wel duidelijk? Wil je een nieuwe opdracht, wat vind je leuk om te doen? Wat kun je lichamelijk aan en wat niet? Begeleiding en nazorg zijn belangrijk. Ik probeer medewerkers zo vakbekwaam mogelijk te maken, zo zelfstandig mogelijk te laten werken en hen een verbinding te laten aangaan met collega's in het team. Ze moeten geen solisten worden, maar elkaar meenemen bij wat ze doen.'

Enthousiasme is volgens Verhagen een van de basisdrijfveren die hij probeert te stimuleren bij zijn mensen. 'Alles leeft in het groen en op sportvelden! Ik raad altijd aan: kijk om je heen, ruik, proef, voel. Niet alleen maaien en weer door. De jongens op de maaier hebben een belangrijke functie: ze zijn mijn ogen. Zij zien het sportveld als eersten, die dag. Zij zien wat er mis is, wat er moet gebeuren. Ik raad ze aan om over het veld te lopen, schimmels te melden en pas daarna te maaien. Na het maaien wil ik graag dat ze de machines schoonmaken, zodat ze eventuele schimmels niet meenemen naar andere velden. Ik zeg altijd tegen de jongens: Maak jezelf eigenaar van dit mooie vak. Eigenaarschap is belangrijk. In je vak kun je je onderscheiden. Leer het vak, kijk naar het resultaat, ga sparren met anderen en durf te handelen.'

Altijd blijven leren

Met eigenaarschap bedoelt Verhagen dat medewerkers specialist, bekwaam en optimaal productief worden in hun vak. 'Het werk is leuker voor mensen als ze kennis hebben.' Elk jaar houdt Verhagen een korte basisonderhoudstraining voor zijn medewerkers op de sportvelden. 'Je kunt niet zomaar met een borsteltje over een kunstgrasveld heen gaan. En als het om natuurgrasvelden gaat, moet ik de medewerkers vaak bijbrengen dat er kwaliteit onder het maaiveld moet zitten, dat er bodemleven nodig is om de wortels naar het zandpakket toe te laten groeien, en dat beluchting, drainage, een goede samenstelling van organische meststoffen, sporenelementen en wormen daaraan bijdragen. Soms zijn er jongens van boerenafkomst; die denken in grasproductie en massa boven het maaiveld. De meesten maken die gedachteswitch in een paar jaar tijd. Ook moeten de medewerkers overweg kunnen met een prikker en wiedeg. De training wordt gegeven door iemand uit mijn eigen netwerk. Naast de basisbe-

'Ik ben een slurper! Ik zoek altijd kennis op in mijn netwerk'

heertrainingen komt Arbowijzer elk jaar om een studiedag in te vullen. Dit soort basisbijscholing laat ik door alle vakgroepen doen. Maar ook laat ik mensen die dat willen zich doorontwikkelen. Zo heeft een aantal medewerkers een VTA-cursus

gevolgd, omdat we sinds kort in vier wijken de attentiebomen zelf inspecteren in het kader van onze zorgplicht.'

Volgens Verhagen kunnen mensen meer dan we vaak denken. 'Elke mens heeft een rugzak. Een sw'er heeft alleen een grotere rugzak. Elke mens is waardevol, maar dat heeft niet iedereen in de gaten. In elk geval is elke mens te waardevol om te verpieteren op het werk. Als je het werk op punten wat aanpast, zoals machines, de auto of de werkdruk, blijkt dat zij mooie kwaliteiten hebben en zich minder vaak ziek melden. Maar ze zijn vaak heel bescheiden en scheppen niet op over hun successen. Ik raad iedereen die leiding wil geven aan om in de sw-wereld te beginnen.' Zelf blijft Verhagen ook graag leren. 'Ik ben een slurper! Ik zoek altijd kennis op in mijn netwerk. Als iemand meer weet van grondsamenstelling dan ik, vind ik dat alleen maar leuk. Dan wil ik er alles van weten. Ook vind ik het heerlijk om met een expert te sparren, om tot nieuwe inzichten te komen.'

Kwaliteit

Verhagen steekt liever zijn nek uit dan dat bij aanbestedingen aan te sturen op de laagste prijs. 'Ik wil zorgeloos zijn als het om de velden gaat. We willen niet de hoofdprijs betalen, maar wel marktconform en gericht op kwaliteit. Ik neem de clubs graag mee in dat proces. Emvi-aanbestedingen vind ik daarom prachtig, dat inschrijvers fictieve kortingen kunnen krijgen als zij voldoen aan criteria die wij belangrijk vinden.'

Hofmeijer onderhoudt en renoveert velden in Zutphen en heeft onlangs ook een O2-veld van Kybys aangelegd, maar Verhagen werkt ook geregeld samen met Hofmeijer bij het opstellen van plannen van aanpak.

Samen denken zij na over slimme oplossingen: 'Het is duur om kunstgrasvelden aan te houden. Na tien jaar moet je de toplaag vervangen, wat twee tot drie ton kost. Twintig jaar na aanleg moet dat opnieuw en dertig jaar daarna moet het gehele veld worden vervangen. We denken na over wat je kunt doen om een hybrideveld op de kunstgras-sonderbouw te leggen. Op een hybrideveld kan twintig jaar worden gevoetbald zonder dat je de toplaag hoeft te vervangen. Bovendien behoudt je de sporttechnische eigenschappen langer bij een hybrideveld. We gaan in dit onderzoek natuurlijk niet over één nacht ijs en overleggen intensief met de clubs. Je kunt niet iets doen en dan over vijf jaar concluderen dat het een flop was. We zoeken de mogelijkheden en onmogelijkheden tot op de bodem uit.'

Green Deal

De gemeente Zutphen heeft dit jaar geen chemie gebruikt bij de onkruidbestrijding op sportvelden. 'Dat willen we zo houden', verklaart Verhagen. 'We gebruiken vaak de wiedeg en proberen de mat zo snel mogelijk te laten sluiten. Daarvoor zoeken we sterke grassen, want het voorjaar wordt steeds kouder en schraler en de zomers worden steeds droger en heter.'

Nog volop plezier

Voorlopig zit Verhagen op zijn plaats bij de gemeente Zutphen: 'Ik moet omgaan met een continu proces. Elke dag kan er iets veranderen, want dit is als het ware een politiek gestuurd bedrijf. Daar moet je de medewerkers tegen wapenen. Zo kunnen de inwoners bij de gemeente gaan shoppen totdat ze een ingang gevonden hebben, of de middenstand wil graag aantrekkelijk blijven. Door dit soort individuele wensen wordt de medewerkers soms gevraagd iets anders te doen dan het afgesproken beleid. Voor sw'ers is het een uitdaging om te werken wanneer zij uit hun routine worden gehaald; daarom begeleiden wij onze mensen stevig. Gelukkig werk ik met heel goede werkleiders; zij zijn echt mijn verlengstukken.' Ook is Verhagen tevreden over de prestaties van zijn team. 'We maken mooi werk en draaien een goede productie voor een overheidsbedrijf. En wat ik net zo belangrijk vind: er vindt goed overleg plaats onder mijn mensen en iedereen werkt met plezier.'

Be social

Scan of ga naar:

www.fieldmanager.nl/article/28050/alles-lft-in-het-groen-en-op-sportvelden.-het-is-een-prachtig-vak